

Nr 233

Av herr Nelander m. fl., om samarbete mellan kommun och enskild organisation inom socialvård och människovård.

(Lika lydande med motion nr 196 i Första kammaren)

En år 1968 offentliggjord utredning beträffande förhållandet mellan samhällets socialvård och församlingsdiakonin har väckt berättigat intresse. Utredningen, som föranstaltats av Svenska kyrkans diakoninämnd och utförts av Religionssociologiska institutet, har byggt på enkätsvar från landets socialnämnder. I stadskommunerna, som uppvisade en svarsfrekvens på 80 %, har socialnämnderna genomgående bedömt församlingarnas sociala arbete vara av värde för kommunen. I övervägande grad var man positivt inställd även till att samarbete i någon form upprättas mellan kommunernas socialvård och församlingarnas diakoni.

Alla socialnämnder, som uppger att kyrklig-socialt arbete finns i kommunen, anser detta arbete vara av värde. Hälften av de kommuner som nu anser sig sakna socialt arbete bedrivet i kyrklig eller frikyrklig regi önskar att sådan verksamhet kommer till stånd. 65 % av städernas socialnämnder är angelägna om att få sådan verksamhet, där den nu saknas.

Docent Berndt Gustafsson, som varit ledare för utredningen, pekar på att en fördubbling av diakonins verksamhet skulle vara nödvändig, om socialnämndernas önskemål skulle kunna tillgodoses. Från samhällets sida ser man alltså enligt denna undersökning mycket positivt på diakonal verksamhet, och man har stora förväntningar på den.

Denna insats skulle, enligt socialnämndernas bedömning, främst gälla kategorierna äldre, sjuka, deprimerade, barn och ungdom, handikappade samt nyinflyttade. Andra som bör uppmärksammas är familjer med problem, utläningar, alkoholskadade och deras familjer, kriminella, narkomaner, psykiskt utvecklingshämmande samt abortsökande.

Som en uppföljning av utredningsresultatet beslöt Diakoninämnden inbjuda några orter till viss försöksverksamhet för prövning av formerna för samarbete. Sådan verksamhet har pågått sedan 1968, och i flera fall har uppmuntrande resultat redovisats. Samarbetet har tagit sikte på dels tjänstemännen, dels de förtroendevalda. Sammanfattningsvis har framhållits att försöksverksamheten haft en stimulerande effekt på så sätt att nya kontakter har skapats för information och utbyte av erfarenheter inom det aktuella arbetet.

De enskilda initiativens betydelse på människovårdens område kan historiskt beläggas. Ofta har sociala verksamheter, som nu räknas som samhällets självklara arbetsuppgifter, sitt ursprung hos enskilda personer, sällskap och samfund. Det räcker att hänvisa till initiativ för folknykterhet och sjukvård, stadsmissions- och slumverksamhet, handikapparbete, ungdomsaktiviteter, människovårdande insatser i kyrklig och frikyrklig regi etc. Till bilden hör också Lions, Röda korset, Rädda barnen och andra engagemang för i- och u-land.

Företeelsen med enskilda människovårdande initiativ jämsides med den verksamhet som samhället utvecklar är inte främmande för svensk lagstiftning. Härpå utgör gällande lag om församlingsstyrelse (år 1961) ett exempel. Till kyrkoförsamlingens legala uppgifter att ha omsorg om församlingens liv och verka för dess utveckling räknar nämnda lag uppdraget att »främja kristen verksamhet bland barn och ungdom, ålderstigna, sjuka och andra som äro i behov av omvårdnad» (§ 2). Församlingens diakonala ansvar underströks ytterligare av departementschefen i dennes kommentar till lagförslaget, där det beträffande församlingens diakonala verksamhet bl. a. heter »— — — till sitt väsen annorlunda beskaffad än det borgerliga samhällets socialvård, är den intimt sammanbunden med övrig kyrklig verksamhet och utgör bland annat ett värdefullt komplement till den prästerliga gärningen. — — — Att skilja verksamheten från församlingsarbetet i övrigt kan därför enligt min åsikt inte komma i fråga — — —. Till följd av det sagda finner jag att det borgerliga samhällets socialvård och den kyrkliga diakonien utan hinder kan verka vid sidan av varandra. Jag biträder följaktligen kommitténs ståndpunkt, att den diakonala verksamheten faller inom gränserna för församlingens kompetens — — —.» (Kungl. Maj:ts prop. 1961: 70.)

Det hör till saken att departementschefen ägnar stort utrymme åt att diskutera gränsdragningen mellan kyrklig diakoni och samhällelig socialvård, då det i båda fallen blir fråga om disposition av utdebiterade medel. Men i princip utgör kommentaren ett klart ställningstagande i kompetensfrågan.

Vi vill understryka vår tro på att ett utvecklat samarbete mellan kommunernas socialvård och de enskilda människovårdande insatserna på skilda avsnitt i vårt samhälle skulle kunna leda till ett fruktbarande samspel, där olika arbetssätt och möjligheter till människokontakt kompletterar varandra. I den uppsökande socialvård som nu lagfästs kunde ett sådant samarbete öka möjligheterna till en effektiv hjälpinsats åt människor i vår tid.

Med stöd av det anförda hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller om tilläggsdirektiv till pågående socialutredning, syftande till att beakta de i motionen anförda motiven för ett samarbete

mellan kommunernas socialvård och den genom enskilda församlingar och organisationer bedrivna människovården i vårt samhälle.

Stockholm den 22 januari 1970

Eric Nelander (fp)

Carl Eric Hedin (m)

Sven Johansson (cp)

Sigfrid Löfgren (fp)

i Skärstad

Thorvald Källstad (fp)

Mårten Werner (m)

Gunnel Jonäng (cp)

Gunnar Hyttander (fp)

Daniel Wiklund (fp)

Georg Åberg (fp)

i Stockholm